

ДОГОВОРИ НА РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Помойницький Максим Володимирович,
*магістрант Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького*

Останніми роками зростає роль результатів інтелектуальної і творчої діяльності в економічному та культурному розвитку України. Оскільки найпоширенішою правовою формою залучення в економічний оборот об'єктів права інтелектуальної власності є договір, особливого значення в сучасних умовах набувають проблеми правового розмежування та регулювання договірних відносин у сфері інтелектуальної власності.

Отже, договори у сфері інтелектуальної діяльності мають відповідати загальним цивільно-правовим вимогам, що висуваються до усіх видів договорів. Насамперед договором визнається угода двох або більше осіб, яка спрямована на виникнення, зміну чи припинення правовідносин між ними. Іншими словами, договір – це угода про виникнення, зміну чи припинення у сторін цивільних прав і обов'язків [1,18].

Договір у будь-якому суспільстві є не просто найбільш ефективним, але й найбільш поширеним засобом правового регулювання майнових відносин.

У сучасній цивілістичній науці склалося два підходи щодо трактування договорів на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності:

- вони не становлять самостійну групу цивільно-правових договорів, а належать до вже існуючих груп;
- вони мають самостійне значення у структурі цивільно-правових договорів.

Другий підхід втілено в Цивільному Кодексі України (далі ЦК України). Сфера застосування договорів на розпорядження правами інтелектуальної власності визначається з урахуванням предмету цих договорів [2,15].

Також стаття 1107 ЦК України зазначає перелік видів договорів на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності:

- ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- ліцензійний договір;
- договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності;

- договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності;
- інший договір щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності [3,274].

Також доцільно було б переглянути розміщення поза Главою 75 про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, нормативних положень, що регулюють договір комерційної концесії, оскільки він також є формою договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, елементом якого є ліцензія на торговельну марку.

З усіх видів договорів чи не найбільше запитань викликає ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Це пояснюється тим, що ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності і ліцензійний договір займають самостійні позиції. Постає питання: наскільки виправданою є такий підхід законодавця?

Дійсно, видача ліцензії може бути оформлена як самостійний документ чи шляхом укладення ліцензійного договору. Однак сама ліцензія є одностороннім правочином, і не може бути розглянута як вид договору. Аналогічне розмежування можна провести на прикладі довіреності як одностороннього правочину і договору доручення.

Оскільки ліцензія є одностороннім правочином, то недоречно включати її поряд з ліцензійним договором як різновид договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Було б доцільніше ліцензії і ліцензійний договір регулювати спільно.

Відносини з надання дозволу на використання твору мають бути оформлені шляхом укладення ліцензійного договору. Але бувають випадки, коли укладають договір оренди твору, або найму. Це зумовлене тим, що із структури розділу III книги 5 ЦК України випливає самостійність договору про передачу виключних майнових прав інтелектуальної власності по відношенню до договору купівлі-продажу, а також і самостійний характер ліцензійного договору щодо договору найму (оренди) [4,68].

На нашу думку, це не виключає можливості застосування у певних випадках окремих положень ЦК України про купівлю-продаж чи оренду до відносин за договорами щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

Якщо ж укладено договір оренди (найму) твору, то його сторони повинні діяти згоди з усіх істотних умов, які передбачені законодавством стосовно ліцензійного договору. Тобто неправильний вибір договірної

конструкції не може слугувати підставою для обходу вимог законодавства.

Щодо договору про створення на замовлення і використання твору, то він належить до змішаних договорів, оскільки у ньому містяться елементи двох типів договорів: договору підряду, і ліцензійного договору. На підставі цього договору бажано окремо виплачувати два види авторської винагороди: за створення твору і за його використання. Тариф авторської винагороди за створення твору може встановлюватись із розрахунку вартості однієї сторінки певного формату або виходячи з вартості певної кількості друкованих знаків у творі, або залежно від кількості реалізованих примірників твору [1,44].

Вказаний договір не зовсім відповідає системі розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, оскільки спочатку необхідно створити результат творчої діяльності. У зв'язку з цим зрідка постає питання, чи буде це розпорядженням майновими правами на ще не створений об'єкт інтелектуальної власності?

На нашу думку, важливо проводити розмежування між розпорядженням уже наявними суб'єктивними правами і встановленням механізму розподілу прав на створені у майбутньому об'єкти. У договорі про створення на замовлення і використання об'єкта права інтелектуальної власності не йдеться про відчуження майнових прав. Тому сам факт укладення такого договору зовсім не свідчить про виникнення майнових прав у замовника чи творця у момент його укладення. Сторони лише узгоджують механізм розподілу прав на об'єкти, що будуть створені при виконанні договору [1,46].

Список використаних джерел:

1. Теслюк О. М. Договори на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності: Маг. робота; Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького / О. М. Теслюк. – 2014. – 96 с.
2. Якубовський І. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності за законодавством України. / І. Якубовський // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 8. – С. 15 – 18.
3. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2003. – № 40–44. – 356 с..
4. Крижна В. Загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності / В. Крижна // Право України. – № 9. – 2004. – С. 68–71.